

DEMETER SZILÁRD

A labda

Az autóbusz körül tülekedő utasok közül senkinek sem jutott eszébe benézni a jármű alá. A káromkodva érkező sofőr a hátsó sorba szorultakat ráncigálta vállaiuknál fogva:

– Hogy az istennyila csapna magukba, jóemberek, álljanak már sorba, ez nem civilizált emberekhez méltó viselkedés. Engedjenek már oda, nélkülem a busz nem indul...

– Veled induljon, Rapid – dobta oda valaki foghegyről a tömegből, többször megjárták már, hogy az úton maradtak, úgy kellett kigyalogni a tetőre, hogy valami alkalmival elérjenek munkába. A sofőr elvörösödött, mert a gúnynevét nemigen szívlelte, nyugodt stílusban szeretett vezetni, a munka megvár, mondogatta a türelmetlenkedőknek, azok inkább a melegítő féldecit látták elúszni, mámeleg rohanni kell.

Idegesen taposott a gázpedálba, a kerekek alól szétspricceltek a kavicsok. A zörögve távozó autóbusz helyén egy barna gyerekestek feküdt.

Egyszemjankó megrázta magát, felkelt, remegő lábakkal a tér széle fele indult. Ott két egyforma fiú leste hőstettét, ők is felemelkedtek, leporolták magukat, bevárták.

– Addsza a labdát – nyújtotta Egyszemjankó a kezét az egyik fele. – Megnyertem a fogadást. Az ikrek rövid ideig elgondolkodva méregették, aztán úgy döntöttek, nem éri meg verekedni a félszeművel, mert rájuk hozhatja a cigánybandáját, az anyjuknak majd hazudnak valamit, mi lett a labdával. Kényyszeredetten átadták a valódi bőrlabdát, ugyanazon fejmozdulattal néztek Egyszemjankó után, ahogyan boldogan elslisszol a cigányblokkok fele.

– Söjjetmici! – kiáltott fel a barátjának. – Gyere már le, menjünk focizni! – diadalmasan felmutatta a mai zsákmányt. Az érkezett is rögtön, nagyon szeretett focizni, de legjobban szögletet szeretett beadni, egészen belelkesült, ha az ellenfélről úgy pattant a labda, „Söjjet, söjjet, én júgom!”, selyp volt, innen a neve. A bőrlabda tiszteletére felhúzta ronggyá rúgott stoplis cipőjét, Egyszemjankó lopta azt is a városi focicsapat szemeteséből.

– Honnan sejezted? – vette kézbe álmai labdáját, megpattintotta a földön, fel van-e fújva.

– Az ikrektől nyertem – mondta büszkén Egyszemjankó, örült, hogy barátja ennyire belelkesült. – S apád? Megint meg fog verni, hogy loptad...

– Úgy gondoltam, hogy nálad hagyom – sandított Söjjetmicire Egyszemjankó.

– Jó – vonta meg a vállát az, ő mondhatja nyugodtan, hogy Egyszemjankóé a labda, amióta apáik egyszer részegen összeverekedtek a kocsmában, nincsenek beszélő viszonyban, Egyszemjankót sem kapják el tehát. – De játszhatok veled! – Egyszemjankó bólintott, így van ez rendjén.

Hatalmas fütytel érkezett Egyszemjankó öccse. – Hallom, baszki, hogy elvetted az ikrek labdáját.

– Nem vettem el, hanem elnyertem – kapta fel a fejét Egyszemjankó.

– Hát... – az öccs elgondolkodott. – A salakpályán mindenki téged vár, meg akarnak verni, mert megérkeztek az ikrek, s azt mondták, hogy nálad van a labdájuk, azért nem tudták hozni. Mintha a nagyokon kívül bárkinek is odaadták volna valamikor.

– Most kik vannak ott? – kérdezte a báty.

– A külső negyediek, akik a csíkos blokkokban laknak.

– Azokat én megeszem – nyugodott meg Egyszemjankó, de azért úgy döntöttek, hogy inkább a Berki-kertbe mennek.

A Berki-kertben térdig ért a fű, magának a tulajdonosnak is neheze esett rohanni, hát még a gyerekeknek, bőrlabda ide vagy oda, csak fejelgetni tudtak. Ilyenkor meg nagyon oda kell figyelni, nem csoda, hogy az önnön csőszeként lopakodó tulaj meglepte őket. Elkapta a labdát, és vigyorogva nézte az elrohanó kölyköket. Egyszemjankó pár méter után megállt:

– Bács, adja vissza a labdánkat, soha többé nem jövünk ide!

– Kéne, mi? – horkantotta az öreg. – Büdös cigánya, itt letapossátok nekem a füvet. Majd, ha kaszálni jösztek, visszakapod. Azzal sarkon fordult, és diadalmasan fütyörészve a pajtája fele indult. Igaz, ő farmnak nevezte ezt az egészet, nemigen hagyott ki alkalmat a kocsmában, hogy a farmjával ne dicsekedt volna. Itt jön a farm-motoros, vigyorogtak a vasgyári munkások.

Megölöm, suttopta Egyszemjankó vadul körülnézve, de semmi erre alkalmas tárgyat nem látott a közelében, a méteres farudakat, amiket a gazda eléggé nagyképpően kerítésnek nevezett, már rég letörték a negyedbéli nagyfiúk. Kellett nekik, verekedni.

Verekedni a Jázon szoktak. A vasgyárban használt koksztöntőformák törmelékeiből egészen nagy „fennsík” hordódott össze a száz év alatt, közepében megállt a víz is, sőt, néha vadkacsa is akadt. A tó körül döntötték el, kié a belső és a külső negyed közötti pingpong-asztal, vagy a városszéli fásszínek, netán egy Nő.

– Most mit csinálsz? – kérdezte Söjjetmici riadtan, a barátja képes volt úgy dühbe lovagolni magát, hogy ezért már a rendőrségre is bevitték.

– Megyek a Jázra, keresek valami csapágyat, és belövöm az ablakát – rándította meg a vállát Egyszemjankó, öccse nagyot bólintott.

– Az jó, én hazafutok a kövesparittyáért.

A Jáz szélén, az egészen friss hordalékban bizony egész csapágyakat lehetett találni, és ha a kisszekér kerekének már nem volt alkalmas, akkor fásztó munkával, de szét lehetett törni. A csapágygolyónál jobb töltelék a parittyába nem is kell.

A Jázon most kisiújk püfölték egymást, az egyik csapat épp a völgy fele húzódott, a cserjék mögött hátha hátba tudják támadni az ellenfelet. Egyszemjankóék óvatosan a másik oldalon keresgéltek, szerencsésen. Söjjetmici rögtön két nagy csapágyat is talált. Le kellett menniük a betonútra, hogy össze tudják törni őket, a salakdomb szélétől cipelték az öntöttvas-darabkákat. Azokkal, ha jó szögben ejtik, szét lehetett törni még a „fedeles”-csapágyakat is.

Lihegve érkezett Egyszemjankó öccse. – Hol a parittyá? – kiabált már messziről a báty.

– Nem kell, nem kell – integetett a kisebbik. – Láttam, hogy odaadta a labdát a fiainak. Gyertek, verjük meg őket, és vegyük vissza tőlük.

A két nagyobb rögtön otthagya a csapágyakat az úton, és rohantak a belső negyed fele, ott elkapathatják a bitorlókat. Mert senki sem ment a salakpályára szívesen, ha a nagyok ott unatkoztak. Elvették a labdát, és aligha rúghatott abba egy aligrác, főleg, ha Malacka bácsiékat is ott ette a fene.

A belső negyed végén igencsak élénken rúgták a labdát, a *labdájukat* a Berki kert tulajdonosának a gyermekei, dacára az emeletről mélyen kihajló tanítónő fenyegetéseinek. És hogy a jázi verekedésnek valami komoly tétje lehetett, arra abból lehetett következtetni, hogy a város hülyéit is beválogatták a csapatba.

– Játshatunk? – álltak meg az asztfaltcsík szélén Egyszemjankóék. A riadalom csak egy pillanatig tartott. A kapus hátrafordult, és teljes erejéből elrúgta a labdát.

– Söjjet – vigyorodott el Egyszemjankó barátja.

De nem sokáig vigyoroghatott. Az erővel, de laposan megrúgott labda beverte az áramelosztó ablakának pléh redőnyeit, és beesett a „trafó”-nak becézett zárt épületbe.

– Kurvaisten – dühöngött Egyszemjankó. – Picsa. Most be kell másznom – intett Söjjetmicinek, hogy álljon a betörött ablak alá. A gyerekek némán nézték, amint a barátja tolvajlétrát tart neki, majd valahogyan a vállára lépve Egyszemjankó belecsimpaszkodik az ablakkeretbe. Nagy nehezen felhúzta magát, és bebújt az ablakon.

Aztán csak egy csattanás hallatszott. És a negyedben mindenütt elhallgatott a rádió.

A villanyművek mérnöke dühösen húzta fel a nadrágját, még hogy egy gyerek bemászott a trafóházba, szent szar, mi jöhet még ebben a városban, orvost hívtak, kérdezte a telefonálót, igen, Bandi, de lakatost nem, mondta a telefonáló, siess azokkal a kulcsokkal, sietek, hogy a fene enné meg, éjszakás vagyok, dühöngött a mérnök.

Az orvos a mérnök után lépett be, hóna alatt a hordággal, a mentőautó sofőrje távol tartotta a kíváncsiskodókat. Nemsokára ki is jöttek, a hordágyon egészen kis valamit hoztak letakarva. A fél negyed az ablakban lógott, mert hogy a mérnök lekapcsolta az áramot. Megérkezett Egyszemjankó apja is, kocsmából jöhetett, erősen tántorgott. Meglátta a kisebbik fiát:

- Már megint itt lopod a napot, az anyád úristenit, sipirc haza! - próbálta megfogni a kölyök fülét. - Megmondtam, hogy ezekkel a tolvajokkal ne barátkozzatok - mutatott a síró Söjjetmicire. - Ti meg, Bandi, mit visztek itt? - kérdezte a hordágyra mutatva.

Az orvos ránézett.

- Szenet - mondta. - Csak szenet.

Hármasoltár

A pszichiáternő meglepődött, amikor a harmadik hét végén megszólaltam, pedig ő mind biztatott, mesélném el, mi is történt tulajdonképpen. Ha jól belegondolok, nem is az ő kedvéért szólaltam meg, de már nem bírtam a szobatársaimat, tiszta nyereségnek tűnt az a pár óra, amit a rendelőben tölthettem. De mindig vissza kellett térnem a kórterembe, ahol mellettem egy sápadt, szemüveges fiú feküdt, ő sem szólalt meg, de legalább érezni lehetett, hogy nem bírja a környezetet, hallgatólagosan szövetségesemnek tekintettem.

Nagyapámat nem bántam, hogy meghalt. A doktornő ezt nem értette, vagy nem akarta érteni, hiszen, mint meséltem, ő nevelt fel, miután a szüleim és a testvéreim meghaltak. Nagyapámról az első igazi emlékem talán az, amikor részegen elindult világgá, és a Vasszarakanyarban elaludt, úgy cipeltük haza az unokatestvéreimmel, hát hogy is szerethettem volna. Nagymamát imádtam, mert ő is imádott engem, állítólag apám volt a kedvenc fia, én meg nagyon hasonlítok rá, jegyezték meg mindig nagynénéim. Mama, mert így hívtuk, csak nekem készített kikevert tojást, cukorral keverte ki a tojássárgát hatalmas türelemmel, hogy habos legyen, senki másnak, vagy legalábbis így hittem én.

Az unokatestvéreimmel sem volt semmi baj, bár csak vakációban laktam velük együtt, nagy csatákat vívtunk éjszaka, hogy ki kerül a dunyha közepére, arról biztos nem rántották le.

Amikor iskolába kerültem, azt hiszem, akkor derült ki, hogy valami baj van velem. A tanítóm mindig szomorúan nézett rám, miután verekedtem, és ő elnaspágolt, nem tehet róla, győzködte magát, megjegyeztem ezt a mondatot, és úgy éreztem, örök életemre felmentett minden elszámolási kényszer alól. Én voltam az egyik legerősebb az osztályban, mindenkit meg tudtam verni,